

การประเมินอภิมานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของ สมศ.
ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี

ปิยวรรณ กระทองงาม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัย วัฒน และสถิติการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2556

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ปิยวรรณ กระตงขาม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒน และสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(นางาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สมศักดิ์ ลีลา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิภา ภิญ โยภาณวัฒน์)

.....กรรมการ
(นางาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

.....กรรมการ
(ดร.สมศักดิ์ ลีลา)

.....กรรมการ
(ดร.สุทธภา ไซติประดิษฐ์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒน และสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

วันที่ 21 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2556

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา

จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ครั้งที่ 1 ปีงบประมาณ 2555

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.สมศักดิ์ ลิลา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งปรากฏชื่อใน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัย และคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทั้งด้านวิชาการและจริยธรรมแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผอ.สังเวียน ดังคนาพร เพื่อนครู โรงเรียนบ้านวังตะโก กัลยาณมิตร ทุกท่าน พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ นิสิตภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ และเจ้าหน้าที่ภาควิชาวิจัยและ จิตวิทยาประยุกต์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใยและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุริยะ คุณแม่ครองทรัพย์ กระต่ายยาม ญาติพี่น้อง ทุกท่านและคุณวิสุทธิ อินทสุวรรณ ที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุน ส่งเสริมในทุกด้าน แก่ผู้วิจัยเสมอมา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและ ประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

ปิยวรรณ กระต่ายยาม

53920584: สาขาวิชา: วิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา; วท.ม. (วิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา)

คำสำคัญ: การประเมินอภิมาน/ การประเมินคุณภาพภายนอก/ โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปิยวรรณ กระพวยม: การประเมินอภิมานการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ.

ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี (A META EVALUATION OF EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT BY OFFICE FOR NATIONAL EDUCATION STANDARDS QUALITY ASSESSMENT (PUBLIC ORGANIZATION) IN BASIC EDUCATION SCHOOLS OF CHON BURI)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: พงศ์เทพ จิระโร, ค.ด., สมศักดิ์ ลิลา, ค.ด. 151 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี และเพื่อศึกษาวิธีปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศ (Best Practice) กลุ่มตัวอย่างเป็นรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 123 เล่ม และโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกครบตามมาตรฐาน อยู่ในระดับดีมาก เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบประเมินอภิมานรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกแบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอกและแบบสัมภาษณ์วิธีปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศ (Best Practice) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินอภิมานรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี ภาพรวมคุณภาพรายงานทุกมาตรฐานอยู่ในระดับดีเยี่ยม การสังเคราะห์ผลการประเมินพบว่าระดับกลุ่มตัวบ่งชี้และระดับตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับดี จุดเด่นคือนักเรียนได้เรียนรู้ จุดที่ควรพัฒนาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ข้อเสนอแนะคือควรยกระดับผลการทดสอบระดับชาติ นวัตกรรมหรือการปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา สรุปได้เป็นด้านห้องเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดทำโครงการ ด้านกิจกรรม/ โครงการ และด้านสื่อ/ นวัตกรรม การวิเคราะห์เปรียบเทียบขนาดของโรงเรียนและหน่วยประเมินที่มีความแตกต่างกัน มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษา (Best Practice) พบว่า ด้านหลักสูตรใช้การวางแผนและการนำผลการวิจัยมาช่วยในการประเมินหลักสูตร ด้านการเรียนการสอนใช้แผนการสอนตามมาตรฐานการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ใช้ระบบ ICT มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ใช้การวัดผลและประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) และด้านการบริหารจัดการ ใช้การวางแผนและการประชุมเพื่อทำความเข้าใจในการทำงาน

53920584: MAJOR: EDUCATION RESEARCH, EVALUATION AND STATISTICS; M.Sc.

(EDUCATION RESEARCH, EVALUATION AND STATISTICS)

KEYWORDS: META EVALUATION/ EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT/ BASIC
EDUCATION SCHOOLS

PIYAWAN KRATONGYAM: A META EVALUATION OF EXTERNAL QUALITY
ASSESSMENT BY OFFICE FOR NATIONAL EDUCATION STANDARDS QUALITY
ASSESSMENT (PUBLIC ORGANIZATION) IN BASIC EDUCATION SCHOOLS OF CHON BURI.
ADVISORY COMMITTEE: PONGTHEP JIRARO, Ph.D., SOMSAK LILA, Ph.D. 151 P. 2013.

The objective of this research was to synthesize the external quality assessment by the office for National Education Standards quality assessment (Public Organization) in basic education school of Chon Buri. The interest of the study is to bring the result and to explore the best practice. In terms of the participants of the study comprising the 123 reports in the external quality assessment by the office of National Education Standards quality assessment (Public Organization) in basic education school of Chon Buri in 2011. Every school which participated in the study achieved the best level. The research instrument used in this study were meta-evaluation report of external quality assessment the third round, the records of external quality assessment the third round and interview best practice. The researcher used descriptive statistics, One-Way ANOVA to analyze data and content analysis.

Results of the meta-analysis of external quality assessment the third round of the office for National Education Standards quality assessment (Public Organization) in basic education school of Chon Buri were overall at an excellent level. Evaluation results show that the indicator group level and the indicator level were at a good level. The good point was that the students were eager to learn. The point to be developed was educational performance did not meet the standard. The recommendation was to elevate the national examination outcomes. Innovations or good practices of the schools were considered in terms of classrooms, teaching, project execution, activities/ project and media/ innovations. Comparison of various sizes of schools and evaluation units had different external quality evaluation with statistical significance of .05. A study of best practices of the school found that the curriculum applied planning and implementation of research results to course evaluation. In teaching, standard teaching plans were employed. In technology and communications, ICT were used for teaching. In assessment and evaluation, authentic assessment was used. In administration, planning and meetings were used for work understanding.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก.....	12
ตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม.....	23
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินอภิมาน (Meta Evaluation).....	28
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศ Best Practice.....	41
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ขั้นตอนที่ 1 การประเมินอภิมานและการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบสาม.....	58
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษา Best Practice ของ โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินอภีมาณการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม.....	71
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม.....	79
ตอนที่ 3 ข้อมูลการสัมภาษณ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษา (Best Practice)....	102
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	107
วิธีดำเนินการวิจัย.....	107
สรุปผลการวิจัย.....	109
อภิปรายผล.....	113
ข้อเสนอแนะ.....	121
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	130
ภาคผนวก ก.....	131
ภาคผนวก ข.....	134
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	151

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความสอดคล้องระหว่างตัวบ่งชี้และมาตรฐานตามกฎกระทรวง.....	27
2	วิเคราะห์ความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินอภิมานตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม กับแนวคิดของสคริฟเวน.....	40
3	ขั้นตอนการประเมินอภิมานในการวิจัย.....	56
4	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	59
5	เกณฑ์ตัดสินคุณภาพการประเมิน.....	65
6	เกณฑ์การแปลความหมายผลการประเมินอภิมานตามมาตรฐานหลัก.....	65
7	เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพรายตัวบ่งชี้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	66
8	จำนวนและร้อยละของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของ สมศ. ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับคุณภาพ และมาตรฐานการประเมิน.....	71
9	คะแนนคุณภาพรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของ สมศ. ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี.....	76
10	จำนวนและร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามพื้นที่ตั้งของสถานศึกษา.....	79
11	จำนวนและร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน.....	80
12	จำนวนและร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	80
13	จำนวนและร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามช่วงเวลาที่ได้รับการประเมิน จาก สมศ.....	81
14	จำนวนและร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามจำนวนครู.....	81
15	จำนวนและร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามชื่อหน่วยประเมิน.....	82
16	จำนวนและร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามจำนวนผู้ประเมิน.....	82
17	จำนวนและร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามสรุปผลการจัดการศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในภาพรวม.....	83
18	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ของ สมศ. ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี ระดับกลุ่มตัวบ่งชี้...	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ของ สมศ. ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี ระดับตัวบ่งชี้..... 84
20	ค่าเฉลี่ยมาตรฐานรวมของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตาม ผลการรับรองระดับคุณภาพสูงสุด 20 อันดับแรก..... 92
21	ข้อมูลนวัตกรรมหรือการปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา ของโรงเรียนในระดับ 20 อันดับแรก..... 93
22	จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลการประเมินคุณภาพภายนอก จำแนกตามพื้นที่ตั้ง ระดับชั้นที่เปิดสอน ขนาด โรงเรียน ช่วงเวลาที่ได้รับการประเมิน และหน่วยประเมิน..... 98
23	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลการประเมินคุณภาพภายนอก จำแนกตามพื้นที่ตั้ง ระดับชั้นที่เปิดสอน ขนาด โรงเรียน ช่วงเวลาที่ได้รับการประเมิน และหน่วยประเมิน..... 100
24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คะแนนผลการประเมินคุณภาพภายนอก จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน..... 101
25	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คะแนนผลการประเมินคุณภาพภายนอก จำแนกตามหน่วย ประเมิน..... 102

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 ขั้นตอนก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา.....	18
3 ขั้นตอนระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา.....	19
4 ขั้นตอนหลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา.....	20
5 ตัวอย่างแบบประเมินอภิมานรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม.....	61